

Pridjela na ciju god. 3 for. na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Serbin 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoversna predmeta molimo na uređništvo uputiti.
Neprijemamo naplata.

God. III. U Kalači

Četvrtak 8. Kolovoza 1872.

Broj 32.

OZBILJNA RIEČ O BEREGU.

Oj premili narode moj! Svaki dan tvoja krv sve to veselio vrie i teče. Duga bijaše tebi zima studena i burna, nu i za tebe evo već počimlju proljetni dani zabjelivati, i za te počimlje s mnogim suzama zaliveno cvietje cvětati. Veležnačno je porodjivanje tvoje; kano naliči sestra na sestru, tako se naliče jedan drugom i puci tvoji, narode mili; tvoji jezici pokazuju sveto i neumrlo svoje bratinstvo. Veležnačno je preporodjivanje tvoje, ali zlosretna sudbina razdiljuje braću od braće; žalostni sin nepozna poroda majke svoje. Žalostni mi, lakša nam je omraza nego ljubav, brže se rastajemo nego sastajemo, ruke naše radje ubiju nego ogrle. Malo dosada učinismo, da jedan drugoga kako valja poznamo, da se bratinski rukujemo i prigrlimo. Kano slamu raznešenu od vietra, pustili smo da nas nesreća razvija. Sve je kod nas neizvjestno: izgovor, pisanje, nauka, red i običaji. Sve se to mora preporoditi, muka je velika, ali će i još veća radost biti. Poklonimo se pred znamenitom sudbinom, koja nas čeka, oružajmo se. Kano čoviek dižući veliku težinu, muči se i uzdahne, tako i mi mućeci se radimo, da mućeci se dobijemo težku krunu spasonosne slobode naše. — Vi pako rodoljubi! Vi, kojim još neoskrvnjeno srce kuca tikom rodoljubja! Hajdte! prihvatite se snažno i odvažno našega pokretnoga kola! Vrème nas opominje, a raznoliki pokret i razvitak svieta na to nas ozbiljno nuka. Zaostali smo! Zaostanemo li još i nadalje u toj bezsviestnoj kukavštini, biti ćemo donekle jedno ruglo pred naobraženim i naprednim narodom, a zatim kako vrème nestat će nas bez traga i glasa!

Rodoljubje dakle neka bude oružje naše, obrana naša, grad naš, pak ćemo slavno imenom i životom obstati i uztrajati. — Ti pak Beregu, teb na čelu stoji

starina, koj je po obličju i duhu sin stare bunjevačke majke, On, on još valjda pozna i k srcu prigrlljiva mladu kćerku naše bunjevadie i šokadie. Nevirujem, da bi on toli nesmiljeno pogazio krv svoje krvi te od sebe odbacio baš sad najshodnija sredstva narodnoga nam razvitka, naobrazbe i prosvjete. — Imaš ti baš svoje krvi svoga učitelja, koj po primeru nebeskoga učitelja zna, a i hoće k sebi vas primati i učiti i to ne samo malene nego i velike.

Ja pako po duhu čisto šokačko-bunjevačkoga rodoljubja, kojim me je nadahnuo sam Bog, koj me je stvorio evo šaljem predplatu na naše Šok. Bunj. novine s tom dobrom da najboljom namirom, da se šalju u Bereg na učionu, ili na g. učitelja, koj će mislim dobrovoljno i ohotno uručivati dčeci a preko njih i voljnim štiocem. A da bi se kojom srćecom uživotvorila knjižnica, rado bi k tomu priskoćio u pomoć naputkom i ponudom čestitih i za život velepućnih pućkih knjiga.

Oj roda nam jednolika braćo! Što tko dila, prid njeg pada rekoše naši stari. Hajdte dobro započmimo mi, pak će nam potomstvo zahvalnostju bolje nastaviti. Vrime je, da se na život probudimo te da se krenemo, pa ako i nemožemo skokom i kasom, a mi ćemo polaganom. Ma da je i težko na hladnomu ognjištu naložiti vatru, nu mi ćemo ipak pokušati tu podpaljiti žarom rodoljublja, te uz oganj rodske ljubavi sve, sve učiniti rodu na glas, a sebi na čast!

Jedan rodom iz Berega.

POŠTOVANIM POPOVMA, UČITELJIMA, KOTARSKIM SUDCEM SOLGABIROVIMA, KNEZOVIMA I BILEŽNIKOM. KAO POGLAVICAM PUKA, ČAST I POŠTENJE.

Naš viek je pokazao kako mogu ljudi u nuždi novčanoj sebi pomoći, da u ruke lihvara nepanu, ili se u velikih

novčarah jaram neupregnu.

I ova nuž da nalazi svoju pomoć u udruženju. Kako smo već prije zabilježili navadno u svakom selu gradu i kotaru tako su ljudi glede novca, da jedno vrijeme jedna polutina obiluje, a druga magadi u novcu. Al to nije slobodno tako misliti: kanda bi na jednoj strani bili svi siromasi a na drugoj imućni, već obadve strane sastoje, iz siromakah i imućnih — jel gori smo već pokazali: da i nadničar za koji dan ima koji novčić više no što bi moro potrošiti, a za koji dan nadje se i bogat čovjek u nuždi novca. Sad niti onaj koji nuždu trpi znade u koga novac obiluje, da bi mogo izkati u zajam, niti ovaj koji obiluje znade: komu bi novac potreban bio, da bi ga ponudio. Uz to još i nepoznaju jedan drugog stanje, sbog čega ni pouzdanja neimaju. Dakle jedan se stidi izkat a drugi se uztručava dat pak zato i jedan i drugi ide navadno lihvaru — i tako i jedan i drugi gubi svoj novac na što bi mnogo primerah znao navesti. Silne su već nevolje skopčane samo s izkanjem a kolike s povraćanjem i te spadaju jednako na dužnike i vjerovnike. Ovomu i mnogom drugom zlu da se doskoči izumili su ljudi štedionice, koje se u društvu na dionice sastave, ili pučke banke koje sastoje od ljudi koji svake nedilje zaštedjene novčiće uplatjaju. Ovi zavodi su ono sriedstvo koje se stavlja medju vjerovnike i dužnike, da se od njih odstranjivaju svakojake nesgode. U te ako je za koje vrijeme kome pritekla koja krajcara unaša, tamo je čuvaju a uz to i sporise, a kad mi uztrieba siguran sam; da ću natrag dobiti. To znajuć drugi koji magade idju i vade na zajam uz poštenu kamatu, da svoje nevolje odbijaju. Silno dobrotvorstvo za živahna čovieka, kad znade: da može novacah dobiti, mah kad mu uztriebalo bude, i za svakog marljivog kad znade: da ima miesto kuda može unet svoj novac da ga drugi čuvaju dok njemu neuztrieba da štogod nabavi. Sreća za slugu nadničara, koji svaku krajcaru dokje zaslužio, i svagdašnje potrebe odbio, može zakamatit da mu se spori, pak mu krajcare uzrastu na forinte bez svake njegove brige, dočim da ih je ostavio kod kuće tako bi ih potrošio, da se nebi ni ositio, nit bi obiteli svojoj štogod koristio.

Dakle vi poglavice pučki ako želite svoje sugradjane izbaviti iz nevoljah i tiskah, ako ih želite u tako stanje uvesti: da nebudu prisiljeni svoje imanje bud zašto i najposli zemljište na prodaju izmetjat. Ako želite svoj narod od one propasti koja mu prieti oslobodit, t. j. da mu zemlje tudjini pokupuju, nemojte kasniti, već vičajte i sve vaše sile ujedinjavajte: da u vašem okolišu, u najznamenitijim miestu štedionicu, a pučku banku u svakom većem selu osnujete, pak će te se radovat onoj radinosti, marljivosti štedljivosti, koja će u vašima obćinama oživiti, i vašim sugradjanima će te zajedno uživati ono blaženstvo: koje će se medju njima i ovim načinom na polju duševnom i tvarnom razvijati.

D O P I S I.

S u b o t i c a, 24. Srpnja. Gospodine. Valjda vam više dosadjivam, nego bi želili. Al tomu ste vi krivi zašto ste me navranili na pisanje. Činimi se da bi po vas povoljnije bilo: da ste me oma sprvim pismom odpravili. Sad bi barem od ove strane mirovali.

Ja sam livak, a mi livaci smo već dostaput pokazali: da netrpimo da drugi čovik rekne poslidnju. Vi ste gospodine na moje poslidnje pismo o kraju di sam izjavio: da mi Subatički bunjevci ostajemo pored svile i zlata, opazku metnuli. U kojoj pitate: oće mol dugo ostati i bunjevce? naravno u slučaju, ako tako zaljubljeni ostanemo u svilu kumaš i zlato. Ja kao prostak teško bi vam znao na to odgovorit, jerbo ja molim za kruh svakdanji — dakle o tom se neznam brinuti, šta će se iz našeg sadanjeg položaja izleć za budućnost. A ko livak malo se o tom i brinem, dali će Subatčani ostat da li ne bunjevce? mislim da time baš ni desnaci netaru svoje plitke glave. Nama je jedna jedina svrha da ugarska ostane magjarska. Ili da me boljma razumiete, mi nastojimo: da u magjarskoj svaki misli osića

i govori i tvori magjarski, a što je van ovog nemarimo mah će biti i rumunski. Dakle kad mi imamo ovako plemenitu sverhu, kako vi možete želit? da mi naše mudro glave time razbijamo šta će bit sa subatičkima bunjevcima. Kad mi želimo da Subatica bude u magjarskoj hvaljena, onda nama nemožo biti briga o bunjevcima već da Subatčani budu ljudi ugledani, a da će se Subatica hvaliti u Magjarskoj za to dobar stojin. U nas ima dobrim škula pučki u tima uće magjarski, imamo velike škole, u tima se ulivaju znanosti u glavu učenika magjarski, imamo žensku preparandiu, škulu, di se ženska čeljad pripravlja za učiteljke, tu se može svaka divojka izučiti koja govori magjarski. Imamo mnogo ureda, u kojima se sve uredjiva na magjarskom jeziku. Dakle to je naravno da ako koji bunjevac želi da što nauči, ili da što bude on neka uči magjarski. No hoćel on to i naučiti, i hoćel se urazumiti, na to neka odgovaraju bunjevci, to je njihova briga, ja kao livak moram ići za svoji-ma vodjama, a od njih još nikad nisam čuo, da se valja što i o bunjevcima briniti; Svaki za se. Naši vodje netaje da su oni magjari pod bunjevačkim imenu: dakle ako se bunjevci po njima dadu voditi, valjda im nije krivo, što je sve magjarsko a doduše nebi im drugčie i onda izpalo, da svoje vodje biraju s desne strane. Martin u Zagrebu Martin iz Zagreba.

Može bit da vi mislite koji ovo iz daljeg gledate, da mi njeku bol osićamo, što propada bunjevačko. Al se vi varate, ovdašnji bunjevci ovo tako neosićaju, ko umirajući čovik, kad mu se noge i ruke počimaju već laditi. Da se ob ovom boljma osvidočite navestju vam primer. U malom tanaču side bunjevci priličnim brojom, a to vi znate: da se tamo od davna ništa neuredjiva bunjevački, pak jestel čuli da vam se koji bunjevac za to potužio. Dakle ako je nama ovako pravo komu bi moglo biti krivo. *)

Jedan livak.

D a l j o k, 15. Srpnja. Dragi Gospodine! Imajte dobrotu, pa nas neuke izvolite poučit: može li spahija imati regalijah, a mi seljaci ne?

Miseca Svibnja, u viru kod nas, oduzele njegove sluge 10—12 lanacah od naših 500 lanacah, te izvukli iz njih ribe množinu, koje su centu sve po 10 for. prodavali.

Taj se postupak ove gospode meni čini nepravedan. Jer ja kao prosti čovik mislim od prilike ovako: kad bi vi imali jednu lipu jabuku u svom bostanu, pa da ju Švabo obere, — kako bi Vam se činilo? Isto tako: da Vi obradite vinograd, a ja da obdržim berbu, što bi Vi rekli? Tako je i ovde. Naše su paše i utrine, te mi moramo uvik da reknemo spahiji: gospodaru! tvoje je tvoje, a naše je naše. *) A kad nebi bilo tih regalijah t. j. posidstva i spahijina od našeg i našeg od spahijinog odiljena, onda nebi tih zemljištah, po kojih se vrzole spahijini sluge, iskali gospodari od daljočkoga kneza u najam (arendu) za lov!

Pomislite samo kako bi se blagajna naše obćine obogatila, da onaj novac udje u nju! Samo mi orijmo i sijmo, a drugi neka žanje! Samo neznam dokle će biti tako? Porcija sve veća, a zemlje sve manje; nu mi se nedamo do potlidnjega; jer nas zakon i pravica mora štiti.

Jedan daljočanin.

*) Brate mi nemožemo tajiti da je nama krivo jel krv dovikuje krvi šta će mo nemožemo zatjati, da ljubimo naš rod — a uvireni smo da su bunjevci naš rod dakle ako vidimo da se bunjevci kao takvi gube moralno, duševno, i tvarno nemožemo se radovat premda može biti daće zato Subatica napridovat. Al mi kao bunjevci želimo da Subatica napriduje kao bunjevačka varoš. Ured.

*) Nikidan je već u ovima Novinama razloženo da lov ribah po zakonu pripada spajiji u svima vodama, baš akobi se ove i u sried vaših zemljišta nalazile, buduć vode vama nisu umirene, Regalia je poveljska svojina spajinska, koja će se odkupiti, kada o tom zakonadavstvo učinilo bude naredbu. kako ju je već učinilo o odkupu vinska desetka, donle je dužnost snosit brime koje je zakon nametnio. Ipak ako osićate da vam je nekom nepravdom krivnja nanešena, a vi se obratite tužbenom molbom u pogledu ove stvari na samu nj. kr. visost nadvojvodu Albrehta u Beču, koj kao jedan najdsušnijih spahijah već i zato što je s vedrom dinastijom jedne loze, učinit će za sigurno kraj nepravdi porodjenoj medju vašom obćinom i njegovimi službenici. Ured.

R A Z N E V I S T I.

— Nj. Preuzvišenost djakovački Biskup stigo je u Zagreb da sudjeluje u nastavljenom saborisanju.

— Ko druge ugarske varoši tako se i Pešta time odlikovala, da u tom nije sablazan vidila, ako je kakva nevaljančina prokletstva bariak razvila baš uz crkvu ili zavod neviene dičice. Ovi su baš u tanaču svoje revne prijatelje nalazili, sad valjda se koji Špisburger opeko, pa su digli nikoji svoj glas i moljakaju od magistrata, da se bludnice barm od ovaki mjesta odstrane.

— Predrasuda, zloba, pristranost, zasliepe um, a srce zatupe. Od ovih dosta i jedna da pomuti sud čovječji, a kad se sve tri sastanu, onda je od zla gore. Magjarske novine jednako se naprežu, da pokažu, kako da nije ni ono istina što je za Srbsku avtonomiju u zakon položeno, već da je samo autonomia što se vladi svidilo bude, ako tko ovo nevieruje neka stije sve magjarske, novine, pak još k tome i Pest Llojda. Ovamo spada uprava Škole i Crkve.

— 6-og Rujna ide u Berlin i Ruski Car, kada već Našeg Premilostivog Cara kralja tamo naći, niemci se nadaju : da će se tamo utvrditi mir Europevski, a Pest. Lloid. baš upravo čeka : da će gr. Andrašya izradit kod ruskog cara, da pomogne uvezat ruke i noge krštjanom na iztoku, da se nipomaknut nemogli budu, jel njega mori panslavska utvora, sigurno nauznak leši.

— Jedan učen poljak Wierzbicki Savetuje svojim surodnjakom : da već jedanput pristanu odrodjavat se od Slavenstva. Neka postanu slavjanom, al nek ostanu poljakom, da budu kopča, medju drugim slavjanom i rusom, da se niemac sačuva u svojih granica; jer ako ovom pošlo bude za rukom ruse ponizit, košto se sgodilo francesom, onda će još i grob poljski zarast trava zaboravnosti; Ovaj dieli tanače i rusom i magjarom, ovima da se sdruže sa slaviani, a rusom da ne sanjaju o privrgnutju istočni slavenah, već da sudjeluju njihovom oslobodjenju i uskršnuću.

— U Otoci Sandvikski gdje su nedavno još divlji ljudi stanovali, boljma shvaćaju pučko obrazovanje no mi; ondašnji jedan skoro je u skupštini izjavio : da voli trošit na pučka učitelja, nego na redarstvo. Ovo brani, al ono uči poštivat svojinu, i štogod više na ono trošimo manje ćemo izdavati na ovo, no kod nas još vole ljudi po seli trošit na policaje koji se navadno vrbuju iz tobože obratjeni tolvadjah.

— Bavarci slave četiristogodišnjicu njihova sveučilišta starom učenjaku Döllingeru je dopala čast o toj svečanosti domaćinom biti. Al kada će slaviti u Zagrebu svečanost otvaranja onog Sveučilišta, na koje Slaveni tako iz gledaju ko ozebli na prolitnje sunce?

— Nikoji nimački Listovi Smiju tvrdit : da bi se g. Andrasva zanijo na svojoj ministarskoj stolici, buduć je i Car ruski pozvan na berlinski sastanak, što diplomatičko Andrašijevo srce sigurno nije poželilo.

— Erdeljci se tuže da im je uprava čemerna, i jadikuju, da su oni pastorčad ugarska, vele da su njihovi dani svietlii bili dok su sami sobom vladali.

— Na Sveučilištu u Zürichu ima upisani 63 ženskinja, iz medju kojih su 54 ruskinje, dakle ruske ženske imadu mnogo naklonosti na znanost, u Petrogradu već ima i ženska gymnasia, u kojoj se uči latinski i grčki jezik, mi jugoslaveni za sad bi se zadovoljili, da naše krasotice samo naš jezik dobro nauče.

— Elsi koje Bismarck silom kani ponimčit, neće na bečkoj izložbi dielo imat, buduć jim u Berlinu nisu dozvolili da svoje stvari kao franceske pokažu da! niemci bi radi bili kitit se tudjim perjem.

— U Inglezkom parlamentu povelja se razprava o poklisaru uz Svetog oca rimskog papu nastanjena, i zaključena je time : da ga i na dalje tamo zadržu.

— U Genfu, kalvinskom Rimu gdje se navadno izkupljaju rovari sveg svieta i kljuju ono zlo, s kojim bi radi bili društveni gradjanski i politički sviet obalit, strašno so

poplašili Kalvini. Što deveti Pio kani ondašnjem Biskupu podielit naslov Genfa.

— Franceska potrebuje tri milijarda da streso gorki jaram niemački izplativ globu što ju joj Bismarck nametnio, razpisala je dakle poziv na narodni zajam komu se odazvaše svietski, novčari i podpisaše 43 milijarda. Najsvietlii dokaz da franceska živi, u samosviesti svoje duševne i tvarne snage, u časti i pouzdanju čovječanstva. Ovo je pobjeda, koja će svoju sjajnost u budućnosti razvit, i onu Carstva niemačkog nadkrilit. Carstva koje svoju diku polaže, u progonstvu neoružani sila, i tlačenju katolički prava.

— Europevke vlade glade Turčina, zašto se usudjuje kršit zakone susedjstva. Skoro je nastao sbog ovog krvavi sukob na Granica Crnogorski.

— Oluja koja po niemačkoj goni Jesuite već zamaša i Austriju Pokrainski namiestnici se upozoravaju po ministarstvu : da nastanjenje družina zavisi od dopusta vlade.

— Rusia se spravlja da vižba svoje vojne sile ratom u sried Asie proti Khana od Khive.

— Srbi biraju poslanike na sabor narodno crkveni, koji će se u Karlovcu 18. Kolovoza otvorit, nada je da će narod duhom autonomnim nadahnjene ljude izabrat, da se neruši, što je sazidjano, već gradja narodne prosviete dalje nastavlja.

— Ugarske novine radostno biliže pad Mahmud Paše, i preporod, Mihdad paše kano Vezira, buduć je nada da će ovaj izvući Tursku izpod upliva ruskog, i Tursku Europevom civilisaciom zakalajsat. Na ovo bi magjar reko „fabul vas karika, a bunjevac : nova zakrpa na staroj opaklii.

— Prusi u svoji časopisih savetuju Austriji : da Čehom nepodieli narodno pravo, buduć je česka niemačka kraljevina, kao bivše udo rimskog Carstva. Dakle Austrijski niemci gazduju na korist niemačkog Carstva. A skoro su u sumnju doveli česku lojalnost prama dinastie prid svietom.

— U sjevernom amerikanskom savezu pripravljaju se ua izbor Savezna Presidenta. Najjači kandidat je g. Greeley. O njemu biliže da ustaje jutrom u tri sata, kada sakupi svoju čeljad u knjižnici, razpravi im slast i korist uranka, izda svakom svoj poso, pak onda opet legne.

— Ugarska Reforma upuštavši se u razmatranje putovanja g. Kerkápolyie financiálnog ministara po krajini, priznaje veliku pogriješku ravnjanja ugarskog, koje nije nastojalo poznat one predjele, koje želi upravljat, ni poznavalo ondašnje zahtive i potrebe, mi oddavna ovo govorimo. Šteta što nije Reforma još dodala : da bi po upravitelje koristilo i jezik naučit, jel drugčie i putovanje svakojako ostaje jalovo.

— Iz Parisa je izletio onaj duh koji podimenom internacionala, kani srušit temelj društva ljudskog i napada vieru, državni, red i svojinu. Al sad se iz otog Parisa pomolio i drugi duh, koji sastavlja po svem svietu društva internacionalcem protivna, na obranu viere, državna reda, i svojine, lagauo sazrijaće u ljudstvu osvidočenje : da je Bog jedini koji uzdržaje čovieka ne samo u zadrugi, već u občini i državi.

— U Zagrebu odpočele se sjednice Saborske. 5. Kolovoza prisustvovala je i Preuzvišeni Biskup Djakovački. Vlada je podniela osnov zakona glede ukinutja batinanja. Većma bi se hvalila da je to već prije tri godine učinila.

— „Ung. Ll.“ pišu iz Temišvara, da je vojno zapoviedništvo na toliko revno u vižbanju vojnika, da se katani od 6 jutarnji sati do 3 po podne na sunčanoj žeštini žare, sbog čega više od stotine jih obolilo.

— Erdeljski rumani, koji stanuju na zapadni planina izjavili su 4-og Srp. da nisu voljni birati poslanika na magjarski Sabor.

G A Z D A L U K.

Uzdržavanje Jaja. Slaviani miluju prvo kajganu, a drugo i svakojako tisto — čemu potrebuju uvijek jaja, zato

je ime uzdržavati jaja, po njihovom iskustvu najshodnije je ova sakupljati između dvie gospojine. Dobro će biti k tomu zabilježiti što neki učeni misle, koji vele: da će jaja sasvim nepokvarena ostati, akose nataru s uljom kudiljnim — kojim načinom se odstranjiva ulaz zraka.

Hrdja izide gvozdje t. j. uništi ga a gvozdje nije jeftino, pa kad valja nabavljene već jedanput stvari naknad-
jat, to se nedopada ni jednom gazdi. Dakle dobro je znat kako se može gvozdje od hrdje učuvat, kažu da valja gvozdeno orudje koje hoćemo da u kopanju uporabimo u raztopljenu sodu umočiti, i za nikolito trenuta u njoj držat.

Gazde koji diteljnu siju sneveseli šuga, koja se isto tako, kao u linu pokaziva, pa baš onda kada najbujnije razte, jedni su već probali na takom miestu naramčić zobne slame izgorit i šugu opalit, a sad nam iz Praga preporučavaju da onda kad je diteljina rosna pa je izgled da će sunce žestoko peć, neka se ošugana diteljina pospe pepelinom kali, ovom se šuga opali, a diteljina se pojavi.

Krumpir je više od pol svieta zahvatio, od njega se više potroši no od mesa. Netrieba se dakle čudit, što se ljudi veoma uplaše, ako čuju, da krumpir boluje, jer se prvo ljudi i za se i za svoje živine boje, da ih kakva odud bolest nenapane, dočim i to im se prieti: da se neće moći zahraniti. Mudruju dakle ljudi svakojako, kako bi svoj krumpir od napadaja bolesti sačuvali. Niki niemac se u sastanku učeno društvenom pohvalio: da je krumpir prokuvao bez soli, pa ga poput papule u ardove sguječio. Ovom masom je hranio svoje živine, pa te su pri zdravlju i snagi ostale.

Žito ukvareno ili kad jamavinom udara lieči se krečom. Jedan gazda imoje 90 mirova, al poklem je ovo još bivši vlažno uveženo, na toliko se pokvarilo, da mu samo pol cienne nudiše. Al buduće bi ovim načinom mnogo šteto-
vao, to je on pokušao svoje žito izliečiti, i zato je kupio 1½ mirova neugašena kreča, ovaj kreč je on u sitni komadih pomećo u kotarice, koje je papirom utvrdio i uvezo da kreč nije sa žitom u dodir došao, te je kotarice u žitnu hrpu uložio, i ponjavom hrpu zakrio, pak u miru za 24—35 ostavio, kada je posli odkrio, opazio je: da je žito neugodan miris izgubilo, i svoju svietlost natrag dobilo.

TRGOVINA I OBRTNOST.

* Subotica, 2. Kolov. Od davna nisam vam se na ovom mistu pokazao, ne iz uzroka, kao da bi u postojanosti i izdržanju prema velikoj i plemenitoj celji koju vašim duhom i ramenima podržavate uzkolebao se? ili prema ovim milim i korisnim novinama ravnodušan postao? već što su me druge okolnosti privezale za posao, da ne mogu ni toliko slobodnog vremena da ugrabim, da se okrenem po trgu i nabavim podataka za ovu stvar, koja ište priličnu marljivost i dobru volju, ako hoćemo pravo i istinito da poslužimo onoj celji koju u vidu imamo, inače su samo prazne riči i pusta nagadjanja — a time najmanje želimo naše štovane štioce zanimati ili bolje reći još obmanjivati, kao što mlogi izvestioci drugih novina čine.

Mi se ograničavamo danas na oblik našeg mesnog trga, koji je bio prilično sa ranom napunjen. Prodja je bila više za potrebu (consum) nego u obće za trgovinu — izuzimajući zob koja je od trgovaca na dobit — špekulaciju nzmimata.

Ciena je bila u žitu različita, inače u drugim vrstama jednaka. Prodavalo se žito 4 fr. 50 n. — 5 fr. 50 n. raž 3 fr. 40—50 n. ječam 2 fr. 20—30 n. zob 1 fr. 30—40 n. kukuruz 3 fr. 50—70 n. a. vr. požunac.

Cinjenik Pešta 3. Kolov. Vuna vrlo fina čojna 160—162 fr. sriednjofina 230—134 fr. fina spiska 102—104 fr. erdelj prima zigaja 121—122 fr. banat. zigaja 89—90 fr. timar zigaja 64—65 fr. — Varivo. Sočivo 5 fr. Kaša

6 fr. bio grah 4 fr. — Svinji ugars. 30—31½ nč. srb. 29—31 n. ruman. 29—30 n. izvoz 32½—33 n. Mast varosk. 37¼—37¾ fr. bez suda 35—36 fr. Slanina 36—37 fr. amer. 29—31 fr. Lej 29—30 fr. Šljive bosan. u sud. 11¾—11⅞ fr. za listopad. pekmez 12 fr. Med 19½ fr. Vosak 93—95 fr. repsa kohl 13⅞—14 fr. banat. 13⅞ 150 fn. Šišarice ugars. prima 13⅞ fr. srbs. prima 11½ fr. niže vrsti 10½ fr. vel. mirov. Neučinj. kože niem. krav. 16—17 fn. 86 fr. 2 fr. 85 n. — 3 fr. 83 volov. 30 fn. 76 fr. mž. ugars. krav. 28—29 fr. par volov. 72 fr. mž.

CINA RANE. Pešta, 3. Kolovoz. Čisto žito banat. dj. mž.: 81 fn. 5 fr. 85—95 nov. 87 fn. 6 fr. 60—65 nov. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 5 fr. 80—85 n. 87 fn. 6 fr. 50—55 n. bačvansko 81 fn. 5 fr. 80—85 n. 84 fn. 6 fr. 35—45 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 50—55 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 85 n. — 3 fr. Zob 45—48 fn. 1 fr. 70—75 n. Kukuruz mir. 3 fr. 80 n. — 4 fr. 10 n. djum. mž.

Novac Carski dukat 5 f. 30—32 n. Aust.-Ugars. 8 f. komad. 8 fr. 84—86 n. Napol. 8 fr. 84—86 n. Srebro na 100 — 8 fr. 75 n. — 9 fr. 25 n.

Visina vode dunavske.

Pešta 5-og Kolovoza: 7' 9" nad 0. razte.

Požun 5-og Kolovoza: 8' 1" nad 0. "

Dobro nam došla po kukuruz jedna kiša, al žestinu nije utrnila.

Poruke uredništva.

S z e g e d i n : G. D. Samo naprid, učiti, i pokušavati treba, što danas nije za rukom poslo, već sutra može izpasti udesnie. — G a r a Radom se kripi ne samo tielo već i duh. — P e t r o v a r a d i n : Našem ljub. M. Ni to nije uvijek istina: quod rarum charum.

MASINE ZA VRSITBU

Koje su sad najnovieg vremena, u najznamenitijim fabrikama za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, pronadjene, mogu se uviditi i kupiti kod podpisanog: ista mašina nepotrebuje više, od dva dobra ili četir najlošija konja, i vrše na dan 150 veliki krsta, istrese slamu, u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac ko mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zru u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snag košt 1850 frt a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i obštinska staro bečejsk komisija, o njenoj dobroti i valjanom radu, pismeno svedočanstvo dal koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, je dosad većje prilično prodato, pak se bojim da posle nebude dockan, z nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklupiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa šnjme, i ako ranije kupi, ondak mogu mu dojt, istu pokazati namestiti, sklopiti, to može bez brige vrsitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt a. vr. plugova e samog kovanog gvozdja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr. mašina što krune kukuruze, po 52 fr. a. vr. sečki za čovčiju snagu 50—80 fr. a. vr. i ustrojeni sečki da može sa istim vrtlom što vrsaoni tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će op isto vrtlo terati, te može i mleti, imam takodjer i testeru za cepani seči, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izse košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zemljodjelac i mašina prodavaoc u Starom-Bečeju.